

ФУНКЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ЖИТТЄВОМУ ЦИКЛІ ВИРОБІВ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЕВООБРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

О.В. Родіонов, д.е.н., проф.

Луганський національний аграрний університет, м. Луганськ

Технологічні процеси підприємств деревообробної промисловості, що відбуваються сьогодні, характеризуються нераціональним споживанням ресурсів, наростаючим створенням забруднюючих речовин, великою кількістю відходів та іншими факторами, які сприяють порушенню природного балансу. До причин, що обумовлюють такі негативні процеси відносяться: устаткування, що використовують підприємства, слабкий розвиток організації в природоохоронній сфері, необмежений доступ до ресурсів і їх доступна ціна, відносна легкість розміщення відходів, та інші. Поряд з цим, особливості такого ресурсу як деревина і технологічного процесу її обробки надають можливість її раціонального використання. У процесі виробництва можливо використання старих виробів, або їх елементів в новому технологічному процесі. До того ж, відходи галузі, при відповідній обробці, можуть знайти застосування в інших галузях виробництва.

Від раціональності використання деревини залежить подальший розвиток деревообробної промисловості. При інтенсивному і нераціональному споживанні лісів галузь може залишитися без сировини, що стане бар'єром її розвитку. Підприємства деревообробної промисловості можуть імпортувати сировину, але це призведе до зростання цін і зниження попиту на їх вироби. Раціональність споживання ресурсів і чистота виробничих процесів залежить від технологій, що використовуються. Сьогодні, виробничі підприємства працюють на старому устаткуванні, внаслідок цього виконання екологічних вимог є недостатнім, через відсутність їх планування при розробці устаткування. Однак, навіть сучасне устаткування залишається інструментом, яким необхідно управляти для досягнення державних екологічних вимог. Через це дотримання екологічних вимог і раціональність споживання ресурсів залежить не тільки від виробничих, а й управлінських технологій.

Від того наскільки пов'язані управлінські і виробничі технології, при розробці і створенні виробів, залежить безпечність і тривалість використання виробів. В процесі розробки плануються поточне і перспективне споживання ресурсів, екологічна безпечність виробів, екологічність виробничих процесів, подальше використання виробів або їх елементів. Важливим є поєднання технологічних і екологічних вимог з функціями управління, що надає можливість управління виробом на всіх етапах його життєвого циклу. Поетапний розгляд всіх стадій життєвого циклу виробів сприяє врахуванню екологічних вимог, раціональному розподілу ресурсів і управлінню природоохоронними процесами на підприємствах деревообробної промисловості. Управління природоохоронними процесами за стадіями життєвого циклу виробів вимагає послідовної реалізації його функцій на кожній стадії технологічного процесу і життєвого циклу виробів деревообробної промисловості. Незважаючи на те, що на підприємствах галузі є досвід роботи у природоохоронній сфері, його сьогодні недостатньо для досягнення державних екологічних норм і стандартів, зменшення антропогенного впливу на навколишнє природне середовище. Недостатньо також і заходів, що здійснюються сьогодні підприємствами, які спрямовані на поліпшення стану навколишнього природного середовища. Проблема раціонального планування життєвого циклу виробів з використанням всіх функцій менеджменту потребує постійного, послідовного та рівномірного вирішення, що можливо на підставі розвитку сучасних методів, підходів та інструментів екологічного менеджменту.

Дослідженням встановлено, що урахування екологічних вимог до виробів підприємств деревообробної промисловості і їх реалізація на всіх стадіях життєвого циклу виробів сприяє раціональному природокористуванню і можливості запобігання створенню відходів у галузі. Тому доцільно реалізувати функції екологічного менеджменту у взаємозв'язку з етапами життєвого циклу виробів на підприємствах деревообробної промисловості. Життєвий цикл виробів підприємств деревообробної промисловості складається з таких стадій як: проектування і розробка виробів; виготовлення виробів; реалізація виробів, їх використання і сервісне обслуговування; утилізація і вторинне використання виробів або їх елементів. На кожній стадії життєвого циклу виробів доцільно реалізувати функції екологічного менеджменту, що дозволить найбільш ефективно використовувати ресурси підприємств деревообробної промисловості.

Реалізація функцій екологічного менеджменту на кожній стадії життєвого циклу виробів підприємств деревообробної промисловості ускладнюється тим, що поряд з екологічними вимогами, споживачі, державні органи і само підприємство пред'являють до виробів різні вимоги. Ці вимоги повинні бути враховані і максимально реалізовані як у виробі, так і у виробничому процесі.